

ODNEĆE TE VETAR

Strašno drska poseta

Pesnik luta u potrazi za svojom pesmom. Pesnik koji je to inače imao običaj da radi nije ni na šta obraćao pažnju, sanjareći, gazio je njenu vlažnu dragocenu zemlju. (Zemlju šume ili zemlju pesme?)

Leži na ćilimu od suvog lišća u toj tihoj senci. Grabi ga šakom i krišom meće sebi pod nos i udiše ih sve dok se ne zakašlje. Sedeći baca ga nebu u lice pa posmatra njegov lagani pad. Naginje se i njuši zemlju kao iskusan lovački pas. Pada mu na pamet da zapjeva ili jaukne ili zaplače.

U tom zbunjujućem trenutku praznine nastanjene (svim i) svačim, daje sebi na volju grleći jedan panj, tarući o njega svoje lice i prilepljujući mu poljupce ili pada u zanos plesa bez muzike osim one koja mu se vrti u glavi, a potom bez ovog reda pada na meko lišće i prepušta se valjanju, onda zastaje i zatvara oči uživajući u ovom raju.

Kada je otvorio oči toga dana, četiri slepca su mu stajala na glavi. Jedan od njih mu je prišao, uhvatio ga za odeću, privukao sebi i viknuo na njega sa svom skromnošću kojom može da se odlikuje jedan lopov:

– Kad ustaneš, možeš da nam predaš sve dragocenosti koje imaš.

Potom, najedanput povišenim glasom:

– Ne pokušavaj da nas obmaneš, svuda smo oko tebe i čujemo tvoje disanje i preplašene otkucaje tvog srca. Ne misli ni o čemu drugom do o onome što ti tražimo.

Držali su drvene mačeve i zamahivali njima na sve četiri strane sveta.

Razgovor pesnika i slepih lopova u šumi

Najpodliji lopov: Ko si ti uopšte?

Prestravljeni pesnik: Ja sam pesnik.

Isti lopov, zapitano: Pesnik?!

Jedan od lopova odnekud priloži objašnjenje: Pesnik, on govori reči – mrmljajući kao da govori sam sa sobom – dragocene reči...

Prvi lopov: Dragocene? Ajde, vadi ih i pokazuj nam ih lagano.

Prestravljen i zbunjen pesnik: To su reči, a ne ono što vi zamišljate.

Pesnikove reči behu lišene bilo kakvih obeležja junaštva jer imao je naviku da ih prvo čupa rano i tako sve dok ne dođu u to njegovo stanje i više ne mogu dalje da se razviju.

Prvi lopov: Ajde, i ne misli ni o čemu drugom... da te podsetim. Mi dobro čujemo. Ja, na primer, sad čujem dve pčele kako razmenjuju poljupce, ma još i više od toga, čujem i kako on više voli njene usne dok nju uzbuđuju njegovi poljupci po vratu...

Prestravljeni pesnik, skoro kadar da se kontroliše, reši da im pročita svoje pesme, a posle šta bude neka bude. Neoslanjanje ni na šta bila je osobina na kojoj je insistirao da uživa.

Odmah stade da čita. Kao i obično, činio je to u grču i čim je nastavio da čita, a da ga niko nije prekinuo, otvori oči, koje je isprva zatvorio, da vidi ove slepe lopove kako se de i pažljivo slušaju i sav se predade kao da se okupila najbolja posvećena publika.

Nastavi da čita pesme koje je najviše cenio i od neke nepoznate sile pade u zanos te raspali slast svojih reči koja se širila ka njima i obuhvatala ih. Posmatrao je kako im se oči pune crvenilom kao krvlju i potom nadire silovit plač snažnim, pohotnim glasom. Kao oluja sruči se pljesak u njegove uši, zatvorenih očiju, kako je činio kad uživa, zastade i pokloni im se očekujući da završe.

Ta oluja potraja koliko beše potrebno i kad se umiriše, skoro da zavlada tišina, ali je prekide stariji lopov rekavši:

Stariji lopov: Dobro... čestitamo ti, zaista su te reči sjajne.

Drugi lopov, prekidajući: Veoma su dragocene. Trebaće nam mnogo vremena da ih potrošimo.

Pesnikov osmeh se širio izvan njegove mirne ljuske straha.

Stariji lopov: Da, stvarno su dobar plen. Možeš se izvući. Ostavićemo te sad na miru...

Pesnik: Hvala vam... poći ću...

Stariji lopov, prekidajući: Ipak sačekaj trenutak, imam nešto da ti kažem...

Stariji lopov je vođa samo ako je pohlepan i dovoljno zao, tad mu pade na pamet ideja...

Stariji lopov: Što se ne dogovorimo? Imam nešto da ti kažem. Živimo ovde i svuda čujemo to što ti maločas reče, ali to ne razumemo jer je bez reči. Što da te ne odvedemo tamo gde možemo to da čujemo, a ti da napraviš reči? Zar nije dobra ideja? Šta misliš?

Pesnik im bez oklevanja odgovori:

Pesnik, sada srećan: Nemam ništa protiv, al' dozvoli mi da probam.

Stariji lopov: Dobro, dogovorili smo se...

Pesnik posle toga više nije otišao, jer je jadnik i dalje pokušavao da se bavi svojim poslom, pozajmljujući rečnike vetra i jezike urlikanja, proseći nerazumljivi jezik golih tela i jecaje večeri.

Gospodarica kašlja

Unuka je tog kasnog popodneva pisala domaći zadatak i sricala reči za kuhinjskim stolom. Vazduh je tiho i lenjo kružio. Sat na zidu se i dalje nesvesno pomerao.

Blizu vrata koja su vodila na balkon, stara gospodarica kašlja je zabijala glavu u tanjir belog luka ispred sebe, trljala njegove semenke i odlagala ih u stranu.

Ćutala je. Do sluha su joj dopirali samo glas devojčice pored nje, kucanje sata i tihi šum zavese. Zastala bi da grize svoje kratke nokte i mešala ih s ljuskom belog luka. S lju-

skom se odvajala skorena krv. Devojčica najedanput pobeže u svoju sobu, a gospodarica kašlja se trže i nemo je pogleda, zatim ustade i stavi beli luk u svoju činiju.

Što se ljuski tiče, otišla je do balkona, gde je stala i oduvala ih u lice lakog vazduha.

Tvoje ptice u kavezu

U vlažno, lenjo popodne, u svom detinjstvu, odlazim u žitno polje. Vetar gladi napučeno klasje tajanstvenom, milostivom rukom. A ono naginje svoje male glave. Vuku mi odeću i prelaze preko kože tako da viknem. Tad se preplaše jata ptica pa me najednom njihova grabljiva topla senka prekrije kao džinovski dlan. Moj nos pohlepno uvlači žuti kovitlac tog uzdignutog ćilima.

Prolazim prstima kroz tvoju kosu, dok mi se privijaš na grudi. Čujem tvoje dremljive ptice u kavezu i lenji jecaj njihovog jata pa se saginjem do tvojih usana zatvarajući oči i predajem se. Čekajući to veličanstveno bekstvo.

Dnevnik

Ujutru obavljam sitne poslove. Muzem pohlepne krave nakon što im laskam zaraženim usevima. Onda mleko prodajem bilo kojoj babici kojoj se žuri ili ga menjam za duvan za svoju staru lulu.

Nisam ni za šta i star sam kao vetar.

Potucam se s nitkovima i gusarima.

Uveče skupljam ježeve sećanja i pričam im nove neuspele priče dok ne zaspu očiju otvorenih kao u mrtvacu. Zatim čujem puzanje njihovih košmara kako se smeju i prilaze.

Ostavim ih i gledam svoje telo kako mu je omilela nesanica.

Život mi je hrom. Jedna noga je ugrabila ludu ideju i pobegla.

Lekari kažu da neću uskoro umreti.

Ali uvek primetim čudan pesak kako oprezno luta mojom ulicom i oko moje kuće i nosi veo tako da ne mogu da mu raspoznam crte.

Da bih zaspao, stalno moram da prolazim preko vodenih zamki i vrtova od igala i vapaja jureći zapadnjakinje prevoditeljke koje se tiho i brzo gube. Onda posrnem i padnem u san.

Čežnja

(u spomen svoje majke)

Svake godine je čekala svoj red¹ za hadžiluk i nikad nije otišla.

Rezultati su objavljeni onog dana kada mi je rekla:

¹ Vernici se prijavljuju i čekaju da li će biti izvučeni žrebom. (Prim. prev.)

– Sufjan al-Tauri ili neki drugi poput njega jednom je pešice obavio hadž. Dojadi mu tako pa zatraži od Boga nekog saputnika da podeli s njim muku čežnje. U tom vide ženu pa mu ne bi pravo i kad je stiže, ona ga upita:

– Kad bi ti Bog dao da ga sad prizoveš, šta bi Mu tražio?

– Gutljaj vode, odgovori brzo i bez kajanja.

– O, molitveniče! Zar nisi tražio dva krila da te ponesu?

To reče odlučno i polete iznad njega ostavivši ga da tone u slabosti duha.

* * *

– Smatram da je ta žena zaista poštena, napomenu to zagrlivši je dok su vrele suze sijale u svetlosti njenog lica koje beše okrenuto od mene i nisam se uplašio kada sam video njene vitke ruke potpuno prekrivene prelepim belim perjem.

Ispravka

Još se nije desilo – koliko je meni poznato –

Da se anđeo zanimao za vrapca

Možda zato što vrapci nemaju poeziju

A možda zato što

U životu vrabaca ne postoji žena.

Obaveze

Mora da bude okretan i mora da bude pospan/spavalica i tvrdoglav. Mora da bude milostiv i mora da bude trpeljiv. Mora da ne obraća pažnju na ono što svetli / na ono što pleše / na ono što peva / na ono što kazuje i na ono što se događa. Mora da se mota, da bude fleksibilan i čvrst, i da ostavlja dobar i dubok utisak, a ne istrune, prekine se ili pukne.

Mora da pije ako mu se sipa i da se blista ako se namaže i mora da ostane spreman i oprezan, jeziv, zastrašujući i hitar. Spreman kao pravi prijatelj i gotov kao neprijatelj.

Mora da se preseli odavde tamo, kao što to čine dobri među nama, a da se ne razide, izgubi ili ozlovolji. Kao put ili kazna ili kao bekstvo.

Mora da bude veran i da vodi računa da to održi, i mora da pamti da je on upleten od kudjelje ili jute, od biljke ili creva, od suštine melanholije prethodnika, od onoga što je vladalo i vlada, od onoga što beše opšte i što je i sada, od onoga što ostade i što će ostati.

Veže i prenosi i kalemi i iskorenjuje i pogubljuje i isceljuje i osigurava i nameće i porava se i čuva i raduje i pomaže.

Kažu da je upravo to ono što bi konopac trebalo da bude.

Budžanb²

Kad smo bili mali, majka nas je stalno upozoravala na hladnoću i da se ne razgoličujemo nego da se radije slabije obučemo, naročito gore, da se ne igramo vodom, da ne otežemo s tuširanjem, da ne pijemo ledenu vodu, da ne sedimo na vetru, ne otvaramo sve prozore, čak i za odlaženje do mora nas je upozoravala: posle ima da vam dođe Budžanb.

Strah od misterioznog, zloslutnog Budžanba umanjio je prilike za dečju slobodu te stadosmo da se uzdržavamo od ronjenja i da trpimo sparinu i jugo i teskobu koja guši i da gubimo dragocene prilike za igru i sakrivamo sladoled. Zadovoljavali smo se da gledamo more umesto da ga probamo i da pružamo ruke vetru umesto da ga zagrlimo. More je ionako za bitange i dosta je da staneš blizu njega pa da požuri da te proguta i da se pretvoriš u utopljenika koga ispraća nauk ostavljajući oči kao prazne rupe iz kojih krišom liju suze doveka. A ako te pusti da umakneš i ne proguta te, smatraj sebe zaraženim Budžanbom od kog će ti grudi presti kao mačka ili kao potrošena nargila.

Držali smo se zapovesti, al' nas je Budžanb ugrabio uvukavši se iz cigareta koje su nas svezale kao razbojnici i bitange. Pošto se kašalj nastanio u bronhijama naših pluća i došao nam Budžanb ili to što je dostojno da se srauni s njim, nismo više ni o čemu vodili računa. Zaboravili su da nam kažu da kad te Budžanb čudovište ujede, čini to samo jednom i kada mu se smrskaju zubi dok te grize, obuzme ga panika koja sipa iz razrogačenih očiju kao prazan put i prepričava je njegov pogled u neverici. Potom ustane i nestane kao demon iz opsene.

Zabava

Pod suncem jedanaeste... kod poslednje masline. Sedimo oprezni... od onog što je pred nama... od onog što želimo i ne poznajemo ga... ona s dve kratke pletenice i prljavih prstiju... a ja strašno zaljubljen, pokrenuo svoju muškost. Obgrlim je rukama, a ona mi skriva lice u rame kao mokra ptica – i tražimo u sebi dobro ono što želimo i što ne poznajemo... i što ne shvatamo. Onda se ona uporno izbavlja i ostavlja me trčeći... nešto nam iz očiju ispada u prazninu... pod stablom masline. Ne poznajemo ga i ne shvatamo pod suncem jedanaeste.

Veliki predeo tišine

Kada me stavi na svoje krilo, uvede me u Epikurov vrt, tiho mi dođe njen glas (i priča mi besmislice). Čitala je tople Ezopove priče i basne i bojom svog glasa sastavljala me u celinu, a ja sam odlazio iz svega i nestajao u njoj.

„O, golubice i o grlice majke moje, nazad, ne na početak.”

Priča mi o mome ja pre nego što sam znao ko sam... seje u mom umu rane brige i nosi me da svetlost kroz okno sveta ubode ustrojstvo moje ravnoteže i natera me da se

² Narodni izraz za bolest zapaljenja plućne maramice. (Prim. prev.)

zapitam... Postavljao sam pitanja ne govoreći, a šta koristi suvo brašno jezika bez vode srca. Bez kvasca strasti.

Stavljam glavu na njeno krilo, a ona me mazi po glavi i kaže: porastao si, sine moj. Seća me se kad sam bio veličine suze i čak kad sam bio kao okrugli hlepčić. „Pobegao si da me posetiš” i ne ostavlja me sve dok ne ostanem bez poslednjeg što imam, smanjuje me od svog dlana, do samih mojih čula i ja čujem i vidim i okušam bez posrednika, a potom me vraća... Kako je težak povratak i koliko je jak bol koji ga prati. Vraćam se u svoje telo. Oblačim ga ponovo... Ljubim joj čelo i opraštam se od nje da bih joj opet pobegao.

Polu nje poznajem.

A pola je se sećam.

Tog dana je krenula da me pomiriše, a onda me štipnula za uvo: batali duvan, bolje ti je. Razotkrivši me, mlela je kosti, a oko nje behu crni pilići.

Drži me, seče mi kosu i nokte i pravi od njih postelju i pokrivač, uništava moju naviku i zavisnost i dreši veze ovog sveta čim me uvede u svoj vrt i započinje obred mog krštenja ružinom i narandžinom vodicom... mirisom „Devojka Sudana” dok ne nastupi obamrlost, a potom mi izlije vedro primitivnih reči na glavu.

Kad sam otkrio da ona ponekad priča sama za sebe, počeo sam da osećam sebe s njom. I čim se pokaže ovaj otvor lepljive magme u mojoj glavi, zadrhti mi unutrašnjost i obuzdam nameru zaplene čula, trepće uvelim očima i kaže moja baka: ...porastao si, sine. Osećam da me želi na svom dlanu, ona, usamljeno drvo u pustinji starosti... Želi me kraj sebe, da oseti na meni miris vode stvaranja dok sam nežni pupoljak na svom početku...

Ali ja sam šaka vode koja ne može utažiti žeđ visokom drvetu rogača... Pa oblačim sebe, ljubim je u čelo i vraćam se.

Nisam je ostavio već sam joj se vratio sa detetom da ga pouči... da je zapamti. „Biće ponižen i njegov blagoslov će biti izgubljen.” Zato sam joj došao s njim... tamo gde ona sedi, na krovu kuće i melje žito, a oko nje beli pilići i ne poverovah šta mi rekoše za nju...

„Umrta je...”

Seo sam kraj nje s detetom na krilu i video je kao mitsku travu života s brojanicom u ruci i očima zagledanim u nigde. Padaju njena zrna... „večan i nadasve slavljen... Gospod anđela i duha”. Podiže svoje čelo i nestade.

(S arapskog prevela Tatjana Botić)